
Krigsskader i Gaza

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

SOFIE PAUS

Tidsskriftet

Ved traumatiske amputasjonsskader kan gjenstående metallfragmenter være et problem, viser ny studie.

Fra venstre: Mads Gilbert, Hanne Heszlein-Lossius, Anas Ismail og Nashwa Skaik.
Foto: Maisara Alrayyes

Innkapslede metallfragmenter etter krigsskader fjernes ofte ikke, ettersom de anses som harmløse. Nye studier tyder imidlertid på at rester etter eksplosiver kan føre til fremmedlegemereaksjon, toksiske skader og kreftutvikling [\(1\)](#). En ny, palestinsk-norsk studie har beskrevet forløpet etter traumatiske amputasjoner [\(2\)](#).

Studien omfattet 254 pasienter fra Gaza som hadde gjennomgått traumatiske ekstremitetsamputasjoner i perioden 2006–16, hvorav 94 var blitt henvist til spesialisthelsetjeneste for videre undersøkelser. Hos om lag 45 % av disse ble det funnet splinter eller pulver fra våpen i ulike kroppsdelene. Hos rundt 25 % var det radiologiske leverforandringer uten sikker årsak.

– Basert på denne og andre studier anbefaler vi langtidsoppfølging av alle pasienter som har overlevd angrep med moderne våpen. Begrunnelsen er at vi vet så lite om medisinske og psykososiale langtidseffekter av å ha overlevd en krigsskade med våpenrester i kroppen. Dette gjelder særlig pasienter i ressursfattige land uten god tilgang på helsetjenester, sier Hanne Heszlein-Lossius, som er lege, forsker og studiens førsteforfatter.

Studien utgår fra en palestinsk-norsk forskningsgruppe startet og ledet av Mads Gilbert, professor ved Universitetssykehuset Nord-Norge og UiT – Norges arktiske universitet, og med deltakere fra Al-Azhar University, Al-Shifa Hospital og Artificial Limbs and Polio Center i Gaza by.

– Oppbygging av lokal kapasitet og utvikling av palestinsk medisinsk forskning er en viktig målsetting for gruppen, sier Heszlein-Lossius. Gruppen har spesielt studert palestinske pasienter med traumatiske ekstremitetsamputasjoner og driver også omfattende opplæring av lekfolk i livreddende førstehjelp, med lokale palestinske medisinstudenter som instruktører.

LITTERATUR

1. Centeno JA, Rogers DA, van der Voet GB et al. Embedded fragments from U.S. military personnel—chemical analysis and potential health implications. *Int J Environ Res Public Health* 2014; 11: 1261–78. [PubMed][CrossRef]
2. Heszlein-Lossius HE, Ismail A, Al-Borno Y et al. Disturbing medical findings in war-related traumatic amputation patients: a clinical descriptive study from Gaza. *BMJ Open* 2020; 10: e034648. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 12. oktober 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.20.0686
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. februar 2026.